

БЪЛГАРИСТИКАТА В САМАРА

Проф. д.н. Димитър Веселинов

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

През отиващата си година славистите отбелязаха 70-годишнината на професор Людмила Борисовна Карпенко – известен руски филолог, признат специалист в областта на палеославистиката и славянското сравнително езикознание, която беше удостоена със званието „Заслужил деятел на образованието на Руската федерация“ (2023 г.). Юбилеят беше отбелязан с провеждането на международна конференция „Актуални проблеми на езикознанието на XXI век“ и издаването на сборник с научни статии, посветен на юбилея на професор Л. Б. Карпенко.

Людмила Карпенко е родена на 11.04.1953 г. в Самарска област в семейството на известния офталмолог проф. д-р Б. Ф. Черкунов. През 1970 г. тя завършва специализирано училище в Куйбишев с предмети, преподавани на английски език. През 1976 г. завършва катедра „Славянска филология“ във Филологическия факултет на Ленинградския държавен университет. Дипломната ѝ работа по история на българския език на тема „Особености на субстантивното склонение в езика на Троянската притча“ е написана под ръководството на доц. д-р Е. А. Захаревич. През 1986 г. защитава дисертация на тема „Начини за изразяване на локативност в руския и българския език“ за научната степен кандидат на филологическите науки, подготвена под ръководството на проф. д.ф.н. Е. С. Скобликов. През 2000 г. защитава дисертация за научната степен „доктор на филологическите науки“ на тема „Глаголицата като семиотична система“.

От 1976 г. Людмила Карпенко е преподавател в Самарския университет (сега Самарски изследователски университет на името на академик С.П. Корольов). През различните години тя води курсове по история и славянски цикъл.

Понастоящем води лекции и практически занятия по български език, увод в славянската филология, историческа граматика на руския език, методика на преподаване на руски език като чужд, специални курсове „Писмеността като семиотична система“, „Руският език и църковнославянският език в тяхната история и взаимодействие“, „Динамични процеси в историята на руския език“ и т.н. Тя е и ръководител на Катедрата по класическо и чуждоезиково обучение на Самара Православна семинария (1993 – досега), ръководител на Катедрата по славянска филология и културология на Философско-филологическия факултет на Самара Хуманитарна академия (1992 – 2004), член на Научния съвет по дисертации за руски език и литература на Самарския университет (1995 – досега); член на EABS (Европейска асоциация по библеистика), член на редакционната колегия на списание „Вестник Самарского университета“. През 70-те години на XX век е инициатор на организирането и провеждането на конференцията „Кирило-Методиевски четения“ в Самара. Под нейно ръководство са проведени повече от 30 конференции и са издадени 10 сборника с кирилометодиевски четения.

Основните ѝ научни интереси са в областта на палеославистиката, сравнителното славянско езикознание, съвременния български език, историята на руския литературен език, историята на славистиката, лингводидактиката на руския език като чужд, теорията и практиката на превода. Л. Б. Карпенко е преводач на руски език на редица произведения от български автори; превела е поезията на И. Вазов, Н. Вапцаров, Д. Данаилов, И. Берберов, К. Пенев, Н. Генев, И. Атанасов; разкази от К. Колев, И. Стоев.

Автор е на монографиите „Глаголица – славянска свещена азбука (семиотичен анализ в контекста на Библията)“ (1999), „Сказание за буквите на Черноризец Храбър“ (1999), „Кириловата свещена азбука“ (2004, 2006), „Из историята на славянската писменост“ (2009), „Онтология на славяно-руската писменост“ (2016); „Semiotische Argumente zum kreativen Anfang der erstenslavischen Schrift Glagolica“ (Бюрцбург, 2021), няколко учебни помагала и повече от 350 научни статии, публикувани в Русия, България, Гърция, Германия, Индия, Китай, Полша, Турция и др. Под нейно ръководство са защитили дисертации петима докторанти и над 20 магистри.

Людмила Карпенко участва в IX и XII летен семинар по българистика за чуждестранни българисти и слависти в Софийския университет „Свети Климент Охридски“ (София, 1971 и 1974 г.); във II конгрес по българистика (София, 1986 г.); в международния симпозиум „Кирило-Методиевите ученици в България“ (Шумен, 2001 г.); в Международния колоквиум по българистика, посветен на 40-годишния семинар по български език и култура за чуждестранни българисти и слависти (София, 2002 г.); в международната научна конференция на Кирило-Методиевския научен център на БАН „Нему слава, чест и почит – 1150 години от смъртта на Константин-Кирил Философ“

(София, 2019); в международната конференция на Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение на Софийския университет „Лингводидактически ракурси“ (София, 2021); в международни годишни научни конференции на ИБЕ „Проф. д-р Любомир Андрейчин“ при БАН (2020, 2022) и много други международни конференции и симпозиуми (Гранада, Делхи, Ереван, Киев, Люблин, Москва, Окаяма, Рим, Санкт Петербург, Тулуза и др.).

Людмила Карпенко беше наградена със „Златно перо“ на Съюза на българските журналисти за големия ѝ принос за развитието на българистиката в Русия и прослава на дейността на светите братя Кирил и Методий (2019 г.). Връчени са дипломи на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките за участие в акциите на празничните диктовки по случай 24 май „Написаното остава. Пишете правилно!“ (2018, 2019, 2020). За трудовете си в областта на православната култура и образование, за постиженията си в изследването на славянската писменост и култура Людмила Карпенко е удостоена с награда на Руската православна църква – медал „Свети Сергей Радонежски“ първа степен (2004). За работата си в областта на духовното образование и във връзка със 70-годишния си юбилей Людмила Карпенко е наградена с патриаршеския медал на ордена на Руската православна църква „Света равноапостолна Олга“.

BULGARIAN STUDIES IN SAMARA

✉ **Prof. Dimitar Vesselinov, DSc.**

ORCID iD: 0000-0002-3771-2031

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Sofia, Bulgaria

E-mail: d_vesselinov@yahoo.fr